

Külavanemate foorum, 21. jaanuaril 2017

Mõttekoda: Külavanemate koostöö ühinevas omavalitsuses

Mõttekoja teemajuht: Rivo Noorkõiv

Tehniline tugi: Aili Keldo

Töö toimus kahes rühmas. Mõttekojas osalejaid 29+26, kokku 55 inimest.

Rivo Noorkõiv tegi käsitlevasse teemasse sissejuhatuse (vt slaidid).

Kokkuvõte arutelust:

1. Millised probleemid on vaja lahendada, et külavanemate/arendusseltside koostöö KOV ühinemise käigus toimiks?

- Külavanemate/arendusseltside roll paikkondlikus elukorralduses kasvab. Külade esindajad peaksid nägema suuremat pilti omavalitsuse arengust. Tundma kaasaegseid valitsemise mudeleid.
- Kohalike omavalitsuste volikogude koosolekute kohustuslik „online“ ülekanne interneti vahendusel (näiteks VOLIS kasutusel). Teabele võrdne juurdepääs ja volinike suurem vastutus.
- Külaliidrite poolt tehtavate otsuste tähtsuse kasv kohaliku omavalitsuse arengu suunamisel. Vaja on kogukondades senisest suuremat meeskonnatööd, tarka koondumist ja tegevuste stabiilset rahastust. Tunda ära karjääripoliitikud ja missioonipoliitikud.
- Ühinevates omavalitsustes on külates erinev kodanikuaktiivsus. Linnade ja valdade ühinemisega kaasnev maa-linn suhete käsitlemise vajadus. Kujundada ühendamavalitsuses külaliikumise asjakohane mudel koostöös omavalitsusjuhtidega, mis haaraks võimalikult kõiki paikkondi.
- Külavanemate/arendusseltside esindajate kaasamine volikogude komisjonide töösse, paikkondlike huvide esindatuse tagamine kohaliku elu kohta otsuste ettevalmistamises ja elluviimises.
- Võtta KOVi tööle spetsialist, kelle metijuhendis kohustus tegeleda külavanemate, arendusseltside ja laiemalt kodanikuühiskonnaga. Abi ka projektide kokkupanekul, kaasfinantseerimise taotlemisel ja projektide juhtimisel. Külade koostöö koordineerimine.

2. Milliseid koostöövorme külavanemate/arendusseltside koostöös tuleks kohalikes omavalitsustes eelistada, et koostöö kohalikul tasandil haldusreformi elluviimise käigus oleks tegus?

- Valida esindaja mitme küla peale, tegutsemine külade piirkonnana. Külade esindajate kaasamine KOV juhtimisse (volikogu komisjonid, vallavalitsuse liige jms).

- Luua toimiv mehhanism külaelu arengu süsteemseks käsitluseks omavalitsuses. Näiteks enne volikogusid ja ka vallavalitsusi kohalikku kogukonda puudutavates teemapunktides külaaktiiviga arutelu.
- Regulaarsete ümarlaudade korraldamine, milles osalevad MTÜ-d, külavanemad, ettevõtjad, KOV valitsuse esindajad.
- Ülevallalise ajalehe väljaandmine, milles lood külades toimuvast. Maakonnalehtes enam kajastust külades toimuva kohta ! Võrdne ligipääs selle valdkonna infole.
- Ühiste sündmuste läbiviimine- külapäevad, jms.
- Külavanemate häälekandja „Külakiri“ kontseptsiooni läbimõtlemine ja ajakirja leviku tagamine.
- Ühinemisläbirääkijate „kodustamine“külade teemade kajastamiseks uute moodustavate omavalitsuste ettevalmistustöös (Omavalitsuse põhimääruse eelnõu, arengudokumentide tööversioonid, rahastamismudelite ettevalmistamine jms). „Nööbist kinni“ poliitika.
- Sotsiaalmeedias külade ja külaliikumise tuleviku aktiivne arutelu.
- Vabaühenduste tegevuse rahastamise üle arutelud ja mõistike rahastamismudelite loomine.

3. Mida Kodukant peaks külavanemate koostöö tugevdamiseks tegema, et külavanemate hääl ühiskonnas oleks kuuldav?

- Külavanemate foorumi käivitamine Kodukandi kodulehel (uued ideed, parimad praktikad, nõuanded, võimalused aktiivseks suhtluseks jms).
- Tugevam lobby kohalikes omavalitsustes külavanemate kaasamiseks kohaliku omavalitsuse otsustusprotsessidesse.
- Luua külavanematele tööriistakst: kogukonnatöö võtted, edulood ja läbikukkumised, arendusprojektid, rahastamismudelid. Külavanemad, kes asuvad ametisse, ei tea, kuidas tegutseda.
- Mentorlus tugevate külavanemate juures.
- Külavanemate tegemistest suurem meediakajastus (külavanema rubriik TV-s, raadios, kohalikes ajalehtedes, KOV kodulehel jms). Kasutada ära olemasolevaid saateid, näiteks Maahommik jms.
- Külade omavahelise paikkondliku koostöö kajastamine.
- Külavanemate rahastamismudelite kaardistamine ja parimate praktikate üle arutelu.
- Külavanemate suvekooli läbiviimise traditsioonide jätkamine, külavanemate koolitamine.
- Linnade ja valdade ühinemine toob päevakorda mitte ainult maaelu käsitlemise vajaduse, vaid ka linnade ja maapiirkondade suhted. Mõelda läbi koostöö kogukondadega linnas.
- Kodukandi juhtimine läbipaistvamaks. Milline on juhtimisstruktuur, kes organisatsioonis mille eest vastutab, regulaarsed personaalsed ülevaated Kodukant eesmärkide täitmisest.